

Yttrande över remissen En omreglerad spelmarknad

Com Hem AB ("Com Hem") har tagit del av betänkandet *En omreglerad spelmarknad* (SOU 2017:30) (Spellicensutredningen) och får med anledning av detta härmed lämna följande yttrande.

Inledning och sammanfattning

Com Hem är en av de största och ledande leverantörerna av tv-, bredband- och telefonitjänster på den svenska marknaden. Vårt nät når nästan halva Sveriges befolkning och Com Hem spelar därför en viktig roll för digitaliseringen av Sverige. Com Hem finns till för att släppa loss kraften i svenska hem och småföretag.

Sverige tillhör ett av världens mest digitaliserade länder med en hög grad av digital mognad hos befolkningen. Enligt Com Hem-kollen där ca 2000 svenskar under våren 2017 fick rangordna vad som är viktigast när de väljer bostad hamnar ett snabbt och stabilt bredband i topp, och anses i princip lika viktigt som att bo i ett tryggt och säkert bostadsområde.

Sverige tillhör också ett av världens mest öppna och demokratiska länder med framför allt yttrandefriheten som stabil grund. Till skillnad från andra länder i världen har Sverige också tills nyligen haft en mycket liberal syn på användningen av internet som en grundläggande infrastruktur för kunskaps- och informationsutbyte. Det enda område där internetleverantörer valt att på eget frivilligt initiativ gå in med ambitionen att försöka begränsa spridningen av olämpligt material på nätet handlar om övergrepp mot barn och barnpornografi, vilket sker i nära samarbete med polisen. Varje sätt att störa denna verksamhet och få möjlighet att skydda barn från exploateringen är oerhört viktig men det bör poängteras att leverantörernas arbete mot övergreppsmaterial på internet förutsätter att det just är polisen och inte leverantörerna som identifierar vad som är olagligt. I övrigt finns det inte på något område en tvingande rättslig skyldighet för operatörer att på något vis blockera tillgång till information eller webbplatser på internet. Spellicensutredningens förslag bidrar till att denna rättsordning utmanas.

Com Hem avstyrker Spellicensutredningens förslag i sin helhet vad avser krav på varningsmeddelanden när en konsument är på väg att besöka en webbplats som saknar licens att bedriva spelverksamhet i Sverige i huvudsak av följande skäl:

- Utvecklingen med olika typer av blockeringar och varningsmeddelanden innebär ett hot mot det fria och öppna internet. Införs detta på spelområdet är risken överhängande att det även inspirerar och sprider sig till andra områden

- Även varningsmeddelanden innebär en trafikstyrning och kan därför rent tekniskt i princip likställas med en renodlad blockering av webbplatser
- Ett krav på varningsmeddelande är en ineffektiv och oproportionerlig åtgärd i relation till dess syfte
- Det finns betydande brister i såväl motivering som konsekvensanalys av förslaget att införa krav på varningsmeddelanden

I övrigt ställer sig Com Hem bakom synpunkterna i IT&Telekomföretagens remissvar.

Invändningar mot Spellicensutredningens förslag

Förslaget om varningsmeddelanden ska ses i ljuset av andra blockerings- och integritetsfrågor

I en dom från Patent- och Marknadsöverdomstolen från februari 2017 ålades en internetleverantör en skyldighet att blockera tillgång till vissa webbplatser som gjort sig skyldiga till upphovsrättsbrott. Denna dom var enligt Com Hem olycklig på flera sätt. För det första anser Com Hem att domen inte har något stöd i svensk lagstiftning och den går också emot förarbetsuttalandena och reglerna för hur nationell lagstiftning ska tolkas när den avviker från EU-rätten. För det andra anser Com Hem att en sådan blockering inte i sig innebär ett effektivt skydd för att förhindra olovlig spridning av upphovsrättsligt skyddade verk på internet. För det tredje innebär domen en mycket olycklig utveckling där vi som internetleverantörer i och med domen påtvingas ett märkligt mellanhandsansvar och i det närmaste polisiär roll i relation till de kunder som vi levererar internetaccess till.

Ett av de förslag som Spellicensutredningen lägger i sitt betänkande handlar om att internetleverantörer ska ha ett ansvar för att säkerställa att svenska bredbandskunder möts av ett varningsmeddelande när de är på väg att gå in på spelsajter som inte har licens att bedriva verksamhet i Sverige. Com Hem väljer att se utredningens förslag bland annat i ljuset av blockeringsdomen från februari 2017 och kommer i det följande att redogöra för vår syn på detta och varför det på flera sätt vore olämpligt att genomföra, både med beaktande av internetleverantörens roll och samhällsutvecklingen i stort.

Det är även relevant att betrakta detta förslag utifrån den rättsprocess som nyligen varit kring bredbandsoperatörernas datalagringskyldighet där frågan om den personliga integriteten på nätet var i fokus. Det lagkrav som tidigare gällde både i EU och i Sverige på generell och odifferentierad lagring av trafikdata om bland annat kundernas surfmönster blev fullständigt underkänd av såväl EU-domstolen som kammarrätten i Sverige. Regeringen ser just nu därför över den svenska lagstiftningen för att hitta en bättre balans mellan medborgarnas personliga integritet på nätet och de brottsbekämpande myndigheternas intressen.

Varningsmeddelanden är lika allvarliga som blockering

I sina överväganden om lämpliga verktyg för att skydda licensinnehavare från otillbörlig konkurrens från spelanordnare som inte har tillstånd att agera på den svenska marknaden resonerar Spellicensutredningen kring olika alternativ. Utredningen analyserar bland annat frågan om blockering av tillgång till vissa webbplatser som också varit aktuellt i tidigare utredningar av den svenska spelmarknaden. Glädjande, och logiskt, nog landar utredningen vid en sammantagen bedömning i slutsatsen att det inte är lämpligt att föreslå ett förbud mot elektronisk kommunikation till webbplatser där det erbjuds spel. Ett viktigt skäl till detta är att ett införande av krav på blockering

enligt utredningen kan leda till att det väcks krav på liknande åtgärder på fler områden. Utredningen skriver vidare att ett krav på blockering innebär risker från ett yttrandefrihetsperspektiv och att det även riskerar att träffa material som inte var tänkt att träffa det som var tänkt att träffas av den aktuella blockeringen. Vidare framförs att om ett system med blockering ens skulle övervägas skulle en förutsättning för detta vara att blockeringen beslutas av domstol. Com Hem tillstyrker utredningens väl underbyggda slutsatser i denna del.

Spellicensutredningen går dock sedan, något förvånande, vidare och föreslår i stället ett system där internetleverantörer på uppmaning av Spelmyndigheten ska upprätta ett varningsmeddelande för domänadresser som erbjuder spel utan licens i Sverige. Utredningen menar att detta förslag är mindre ingripande och att konsumenten själv får möjligheten att välja att gå vidare till den aktuella webbplatsen eller ej. Com Hem delar inte alls utredningens bedömning av detta och är av uppfattningen att ett system med varningsmeddelanden i princip är lika allvarlig som en renodlad blockering. Såväl blockeringar och varningsmeddelanden innebär rent tekniskt en trafikstyrning där vi som operatörer påtvingas ett oproportionerligt och olämpligt mellanhandsansvar. Framför allt anser Com Hem att det finns stora brister i utredningens motivering till förslaget om varningsmeddelanden som även helt saknar konsekvensanalys.

Det olämpliga i att konsumenterna känner sig övervakade

Från Com Hems perspektiv är det i sammanhanget mycket relevant att resonera kring olika aktörers roller på marknaden. Com Hem och andra internetleverantörer tillhandahåller kunderna en internetuppkoppling. Därutöver ställs stora krav på operatörerna att denna tjänst ska fungera bra och säkert och leverera det kunden kan förvänta sig i enlighet med det abonnemang som kunden tecknat. Det ligger inte alls i operatörens intresse och framför allt inte under operatörens ansvar att veta vad kunden gör på nätet. Än mindre har vi som operatör varken en vilja eller ambition att kontrollera eller övervaka kundernas surfmönster. Tvärtom anser Com Hem att varken internetleverantörerna eller samhället i stort ska ägna sig åt olika former av censur eller omdirigering av trafik på internet. Den typen av åtgärder ska endast vara förbehållet grova former av brottslighet och övergrepp, som exempelvis sexuella övergrepp mot barn. Varningsmeddelanden för olicensierade spelsajter utgör enligt Com Hem inte den typen av skyddsvärda intressen. I stället kommer det rendera i situationen att konsumenterna känner sig övervakade och granskade. Com Hem förordar därför andra former av åtgärder för att stötta och skydda aktörer med licens att agera på den svenska spelmarknaden.

Det är i sammanhanget vidare viktigt att poängtera att det inte kommer att vara straffbart för svenska internetanvändare att besöka olicensierade spelsajter eller att köpa tjänster från sådana. I synnerhet detta behöver vägas in i frågan huruvida det är proportionerligt att ens överväga blockering eller varningsmeddelanden som nu föreslås av Spellicensutredningen.

Oro över potentiell utveckling mot ett mer stängt och fragmenterat internet

Com Hem ser över huvud taget med oro på det mönster och de diskussioner som på senare tid börjat föras kring nödvändigheten i internetleverantörernas roll som övervakare av internettrafik. Först kom domen om blockering av webbplatser på grund av upphovsrättsbrott och nu aktualiseras frågan om blockering eller varningsmeddelanden på spelområdet. Com Hem uppmanar därför både regering och lagstiftare att noggrant överväga vilka konsekvenser den här utvecklingen skulle kunna få på sikt om olika typer av begränsningar av det fria och öppna internet genomförs på olika områden. Det kan vara förståeligt och lockande att se internetblockeringar som en enkel lösning på ett visst samhällsproblem, eller för att exempelvis skydda spelsajter som betalar för att verka på den svenska spelmarknaden. Införs förslaget om varningsmeddelanden på spelområdet är dock risken

stor att blockeringsmodellen och resonemanget sprids vidare till att omfatta även andra sektorer, branscher, frågor eller områden som argumenteras för att vara "samhällsfarliga" eller "skyddsvärda".

Blockerings- eller varningsåtgärder är väldigt sällan lösningen på ett visst problem. Snarare tenderar sådana åtgärder att ineffektivt skjuta på symptomen av ett samhällsproblem i stället för att adressera roten till det.

Com Hem noterar också att utredningen föreslår att systemet ska följas upp och man ska kunna återkomma med åtgärder om detta system inte blir effektivt. Com Hem tolkar detta uttalande som att utredningen ändå inte har släppt tanken på blockering, vilket är en mycket olycklig signal.

Kontaktperson hos Com Hem

Jacob Bolin

Public Affairs Manager